

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9So/60/2013
Identifikačné číslo spisu:	4012200690
Dátum vydania rozhodnutia:	28.05.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:4012200690.2

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členiek senátu JUDr. Ľubice Filovej a JUDr. Marianny Reiffovej, v právne veci navrhovateľa: N., bytom R., proti odporkyni: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul.29.augusta č.8, Bratislava, o invalidný dôchodok, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 22. februára 2013, č.k. 19Sd/193/2012-34, takto

rozhodol:

. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Nitre z 22.februára 2013, č.k.19Sd/193/2012-34, m e n í tak, že rozhodnutia odporkyne z 25.06.2012, číslo XXX XXX XXXX X-I. a XXX XXX XXXX X-II. p o t v r d z u j e .

II. Účastníkom náhradu trov konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Napadnutým rozsudkom krajský súd podľa § 250j ods.2 písm. a) O.s.p. zrušil rozhodnutia odporkyne z 25.06.2012, číslo XXX XXX XXXX X-I. a XXX XXX XXXX X-II. a vec vrátil odporkyni na ďalšie konanie a navrhovateľovi nepriznal náhradu trov konania.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že predchádzajúce rozhodnutie odporkyne z 02.12.2010, ktorým odporkyňa na základe žiadosti z 19.11.2010 navrhovateľovi priznala invalidný dôchodok od 26.05.2009, krajský súd rozsudkom, č.k. 19Sd/128/2011-77 z 23.03.2012 zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie a nové posúdenie vzniku invalidity, vzhľadom na záver znaleckého posudku MUDr. X. z 03.11.2012, že diagnóza schizofrénia bola u navrhovateľa diagnostikovaná počas hospitalizácie od 12.03.2008 do 30.04.2008 v Psychiatrickej nemocnici vo Vekom Záluží.

V ďalšom konaní bol zdravotný stav navrhovateľa posúdený opätovne, keď posudkový lekár pobočky Sociálnej poisťovne v posudku z 01.06.2012 opakovane dospel k záveru, že navrhovateľ je invalidný od 26.05.2009 pre 45 % mieru poklesu vykonávať zárobkovú činnosť a od 18.08.2010 je invalidný pre 60% mieru poklesu tejto schopnosti. Odporkyňa rozhodnutím číslo XXX XXX XXXX X-I. z

25.06.2012 (ďalej len „rozhodnutie č.1“) odporkyňa podľa § 70 a § 71 zákona č.461/2003 Z.z. o sociálnom poistení (ďalej len „zákon“) zamietla žiadosť o invalidný dôchodok za obdobie od 01.10.2007 do 25.05.2009 s odôvodnením, že v tomto období podľa posudku posudkového lekára pobočky Sociálnej poisťovne z 01.06.2012 nebol invalidný podľa § 71 zákona a rozhodnutím číslo XXX XXX XXXX X-II. (ďalej len „rozhodnutie č.1“) odporkyňa na základe uvedeného posudku podľa § 70 zákona priznala navrhovateľovi invalidný dôchodok od 26.05.2009 v sume 121,50 € mesačne. Ďalším rozhodnutím číslo XXX XXX XXXX X-III. Z 25.06.2012, doručeným navrhovateľovi 06.07.2012, odporkyňa od 18.08.2010 zvýšila invalidný dôchodok navrhovateľa na 159,00 € mesačne vzhľadom na zvýšenie miery poklesu jeho schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť na 60% od 18.08.2010; uvedené rozhodnutie navrhovateľ nenamietal.

Z posudku posudkového lekára pobočky Sociálnej poisťovne z 01.06.2012 a následných posudkov posudkových lekárov vyplýva, že i po zohľadnení znaleckého posudku MUDr. KG.j z 03.11.2012 a jeho záveru, že diagnóza schizofrénia bola u navrhovateľa diagnostikovaná počas druhej hospitalizácie od 12.03.2008 do 30.04.2008 v Psychiatrickej nemocnici vo Vekom Záluží stanovená v roku 2008, táto skutočnosť neznamena, že by zdravotný stav navrhovateľa už vtedy podmieňoval uznanie invalidity.

Krajský súd dospel k záveru, že rozhodnutia odporkyne č.1 a 2 vychádzali z nesprávneho právneho posúdenia veci, ktorá spočívala v nesprávne určenom dátume invalidity navrhovateľa; nestotožnil sa s argumentmi odporkyne ohľadom stanovenia vzniku invalidity vzhľadom na ukončenie stredoškolského štúdia maturitnou skúškou dňa 04.09.2009. Práve s ohľadom na skutočnosť, že navrhovateľ bol v roku 2009 hospitalizovaný na psychiatrii z dôvodu zanedbávania školskej dochádzky, abúzu THC a etylu, krajský súd nevidel dôvod pre to, aby vznik invalidity nebol stanovený už od 25.05.2008. V tejto súvislosti poukázal na to, že v predchádzajúcom rozsudku č.k.19Sd/128/2011-77 z 23.03.2012 skonštatoval, že z vykonaného dokazovania nevyplýva, k akému zhoršeniu malo dôjsť v zdravotnom stave od prepustenia z hospitalizácie do ďalšej hospitalizácie, ktorú navrhovateľ ukončil 26.05.2009 - zdôvodnenie tejto otázky z preskúmaných rozhodnutí odporkyne z 25.06.2012 nevyplýva, len konštatovanie, že ďalšia hospitalizácia bola v roku 2008 s určeným diagnostickým záverom, potvrdeným až počas hospitalizácie v máji 2009. V nadväznosti na uvedené konštatovanie sa odporkyňa nevysporiadala s argumentáciou MUDr. Romsauerovej v znaleckom posudku. Z uvedeného dôvodu rozhodnutia odporkyne zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie podľa § 250j ods.2 písm. a) O.s.p. V ďalšom konaní odporkyni uložil opakovane posúdiť žiadosť navrhovateľa o priznanie invalidného dôchodku od 01.05.2008 (navrhovateľ upustil od požiadavky jeho priznania od 01.10.2007) a podrobne odôvodniť postup, na základe ktorého vydá nové rozhodnutie.

Rozsudok napadla odporkyňa včas podaným odvolaním. Nesúhlasila s právnym názorom krajského súdu.

Poukázala na to, že navrhovateľ ukončil denné štúdium na strednej škole maturitnou skúškou dňa 04.09.2009. Z anamnestických údajov vyplýva že od 1.ročníka strednej školy požíval marihuanu, k psychiatrickej dekompenzáci došlo v roku 2007 počas prázdninovej brigády v Spolkovej republike Nemecko a v novembri 2007 bol hospitalizovaný na psychiatrickom oddelení so záverom akútnej prechodnej psychickej poruchy pri užívaní psychoaktívnych látok. Po suicidálnom pokuse bol hospitalizovaný od 12.03.2008 do 30.apríla 2008 so záverom nediferencovanej schizofrénie, nebola však zistená závažná porucha vyššej nervovej činnosti - nebol prítomný defekt osobnosti. Stav sa po liečbe zlepšil a v tom čase nepodmieňoval uznanie invalidity; zdravotné postihnutie zodpovedalo 35 % miere poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť (kapitola V, položka 2 písm. a/ prílohy č.4 zákona). Poškodenie vyššej nervovej činnosti - defekt osobnosti, hodnotený ako počínajúci, bol prvýkrát preukázaný psychologickým vyšetrením až počas hospitalizácie na psychiatrii od 15.apríla 2009 do 25.mája 2009 a z toho dôvodu zdravotné postihnutie v zmysle kapitoly V. položky 2 písm. a) prílohy č.4 zákona odôvodňovalo hodnotenie na hornej hranici tam uvedeného percentuálneho rozpätia, t.j. 45 % mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť od 26.mája 2009, t.j. od prepustenia z hospitalizácie. Pre opakované vynechanie liekov, záškoláctvo, užívanie alkoholu a drog bol navrhovateľ hospitalizovaný do 31.mája 2010 do 18.augusta 2010, počas ktorej vyšetrenia potvrdili hypomanickú

symptomatológiu a prehlbujúci sa defekt osobnosti, odôvodňujúci hodnotenie ochorenia ako ťažkej formy podľa kapitoly V, položky 2 písm. b) prílohy č.4 zákona pri 60 % miere poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť od 18.08.2010. Posudkoví lekári pri stanovovaní dátumu vzniku invalidity rešpektovali stanovisko znalkyne MUDr. N. a stotožnili sa s jej konštatovaním, že „aj keď diagnóza schizofrénie bola stanovená v roku 2008, neznamená to, že zdravotný stav navrhovateľa musel byť aj v čase zistenia tejto choroby tak závažný, že by už vtedy podmieňoval uznanie invalidity“ - v tom čase nebol preukázaný defekt osobnosti, ani iné závažné príznaky ochorenia odôvodňujúce uznanie invalidity. O uvedenej skutočnosti svedčí i fakt, že v tom období navštevoval strednú školu, kde aj zmaturoval.

Odporkyňa poukázala i na to, že navrhovateľ opravným prostriedkom napadol len rozhodnutie č.1. Proti rozhodnutiu č.2 opravný prostriedok nepodal.

Navrhovateľ sa k odvolaniu odporkyne nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods.2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok v rozsahu odvolania bez nariadenia pojednávania (§ 250 ja ods.2 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie odporkyne je dôvodné.

Odporkyňa v odvolaní namietala, že navrhovateľ podal opravný prostriedok len proti rozhodnutiu o zamietnutí jeho žiadosti o priznanie invalidného dôchodku od 01.05.2008 a že rozhodnutie o priznaní invalidného dôchodku od 26.05.2009 opravným prostriedkom nenapadol. Túto námietku odvolací súd nepovažoval za dôvodnú.

Z opravného prostriedku navrhovateľa vyplýva, že namieta práve dátum vzniku invalidity a domáha sa jeho uznania a priznania invalidného dôchodku už od 01.05.2008, teda od ukončenia prvej hospitalizácie na psychiatrii. Keďže obe rozhodnutia odporkyne z 25.06.2012 boli vydané v správnom konaní o tej istej žiadosti o priznanie invalidného dôchodku, pričom pre vydanie oboch rozhodnutí bol rozhodujúci dátum vzniku invalidity, krajský súd na základe opravného prostriedku správne preskúmaval obe rozhodnutia odporkyne.

Podľa § 71 ods.1 a 2 zákona poistenec je invalidný, ak pre dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou. Dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav je taký zdravotný stav, ktorý spôsobuje pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť a ktorý má podľa poznatkov lekárskej vedy trvať dlhšie ako jeden rok.

Nebolo sporné, že navrhovateľ je invalidný. Taktiež nebolo sporné zhoršenie zdravotného stavu a zvýšenie miery poklesu schopnosti navrhovateľa od 18.08.2010 na 60%.

Sporný bol vznik invalidity. Krajský súd rozhodnutia odporkyne zrušil z dôvodu, že podľa jeho názoru sa odporkyňa nevysporiadala so záverom znaleckého posudku MUDr. N. a z jej rozhodnutí nevyplýva, prečo invalidita navrhovateľa nebola uznaná od 01.05.2008 a k akému zhoršeniu (na účely neskoršieho vzniku invalidity), malo dôjsť v zdravotnom stave od prepustenia z hospitalizácie (od 12.03.2008 do 30.04.2008) do ďalšej hospitalizácie, ktorú navrhovateľ ukončil 26.05.2009.

V zmysle § 71 ods.3 a 4 zákona pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa posudzuje porovnaním telesnej schopnosti, duševnej schopnosti a zmyslovej schopnosti poistenca s dlhodobo nepriaznivým zdravotným stavom a telesnej schopnosti, duševnej schopnosti a zmyslovej schopnosti zdravej fyzickej osoby. Posudzuje sa na základe lekárskeho správ a údajov zo zdravotnej dokumentácie zdravotníckeho zariadenia a zhodnotenia liečby s určením diagnostického záveru, stabilizácie ochorenia, jeho ďalšieho vývoja, ďalšej liečby, pričom sa prihliada na zostávajúcu schopnosť vykonávať zárobkovú činnosť, zostávajúcu schopnosť prípravy na povolanie, možnosti poskytnutia pracovnej rehabilitácie alebo rekvalifikácie.

Podľa § 71 ods.5 zákona miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je uvedená v prílohe

č. 4.

Podľa kapitoly V, položky 2 prílohy č.4 zákona percentuálna miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť u schizofrénie a schizotypových poruchách s bludmi dosahuje u stredne ťažkých foriem 35 % - 45 % (písm. a/) a pri ťažkých formách 50 % -80 % (písm. b/).

Zo znaleckého posudku MUDr. N. č. 2/2012/K.R./, podaného v súdnom konaní krajského súdu č. 19Sd/128/2011 vyplýva, že znalkyňa v tomto posudku vykonala posúdenie zdravotného stavu navrhovateľa a mala odpovedať na otázku súdu, či rozhodujúce zdravotné postihnutie - schizofréniu podľa kapitoly V, položky 2 písm. b) prílohy č.4 zákona bolo možné konštatovať už počas hospitalizácie navrhovateľa od 17.11.2007 do 19.12.2007 alebo počas hospitalizácie od 12.03.2008 do 30.04.2008 alebo až dňa 26.05.2009. Znalkyňa v závere posudku uviedla, že navrhovateľovi bola jednoznačne diagnostikovaná schizofrénia počas hospitalizácie v období od 12.03.2008 do 30.04.2008.

Krajský súd však opomenul, že z uvedeného posudku vyplýva iba dátum prvého diagnostikovania schizofrénie. Znalkyňa v závere tohto posudku nezodpovedala otázku, odkedy uvedené ochorenie dosahovalo stredne ťažký, resp. ťažký stupeň, uvedený v kapitole V, položka 2 prílohy č.4 zákona. Z obsahu posudku však vyplýva, že skutočnosť, že schizofrénia bola diagnostikovaná počas hospitalizácie od marca do apríla 2008 (sama o sebe) neznamena, že zdravotný stav navrhovateľa musel byť aj v čase zistenia tejto choroby tak závažný, že by už vtedy bola u neho indikovaná invalidizácia, „nakoniec v tomto období ešte navštevoval strednú školu, kde aj zmaturoval“.

Podľa názoru odvolacieho súdu z uvedeného znaleckého posudku nevyplyva záver, že by navrhovateľ spĺňal podmienky invalidity už od 01.05.2008. Naopak, vyplýva z neho záver, že invalidizácia vtedy u navrhovateľa indikovaná nebola a to vzhľadom na skutočnosť, že navštevoval strednú školu a zmaturoval.

Posudkový lekár pobočky Sociálnej poisťovne v dospel k záveru, že invalidita navrhovateľa vznikla dňom 01.05.2008.

Posudkový lekár ústredia Sociálnej poisťovne v zápisnici o posúdení zdravotného stavu navrhovateľa z 12.12.2012 vyhodnotil správy zo siedmich hospitalizácií navrhovateľa na psychiatrii v rokoch 2007 až 2012 so záverom, že invalidita navrhovateľa vzhľadom na 45 % mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť vznikla v čase jeho nezaopatrenosti a od 18.08.2010 došlo k zvýšeniu miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Tento záver odôvodnil v posudku tak, že napriek diagnostikovaniu schizofrénie počas hospitalizácie od 12.03.2008 do 30.04.2008 v tomto období ešte nebola zistená závažná porucha vyššej nervovej činnosti - nebol zistený defekt osobnosti, stav sa po liečbe zlepšil, stabilizoval a preto v tom čase invaliditu nepodmieňoval. Poškodenie vyššej nervovej činnosti, teda defekt osobnosti, bol prvýkrát preukázaný až psychologickým vyšetrením 20.04.2009 a v správe z hospitalizácie od 12.03.2008 do 30.04.2008 bol hodnotený ako počínajúci - až preukázanie tejto poruchy bolo dôvodom na uznanie invalidity s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o 45 %.

Podľa názoru odvolacieho súdu sa posudkový lekár ústredia dostatočne vysporiadal s otázkou vzniku invalidity navrhovateľa. Jeho posudok nie je v rozpore so závermi správ o hospitalizáciách navrhovateľa v období pred 01.05.2009 a z hľadiska zhodnotenia liečby s určením diagnostického záveru, stabilizácie ochorenia, jeho ďalšieho vývoja, ďalšej liečby, a s prihliadnutím na zostávajúcu schopnosť prípravy na povolanie (keď bolo nesporné, že navrhovateľ napriek problémom pokračoval v štúdiu a toto štúdium aj ukončil maturitou v septembrovom termíne) nie je v rozpore ani so znaleckým posudkom MUDr. N., ktorá taktiež poukázala na to, že samotné diagnostikovanie schizofrénie počas hospitalizácie od marca do apríla 2008 neznamena, že zdravotný stav navrhovateľa musel byť v čase zistenia tejto choroby tak závažný, že by už vtedy bola u neho indikovaná invalidizácia; poukázala práve na skutočnosť, že navrhovateľ v tomto období ešte navštevoval strednú školu, kde aj zmaturoval. Aj z kapitoly V, položky 2 prílohy č.4 zákona pritom vyplýva, že uznanie invalidity neodôvodňuje samotné diagnostikovanie

ochorenia, ale až stredne ťažká forma tohto ochorenia. Odvolací súd preto posudok posudkového lekára ústredia, ktorý bol podkladom preskúmaných rozhodnutí odporkyne, považoval za objektívny, úplný a presvedčivo a logicky odôvodňujúci záver o vzniku invalidity navrhovateľa až od 01.05.2009.

Vzhľadom na uvedené odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie odporkyne z 25.06.2012, číslo XXX XXX XXXX X-I. o zamietnutí žiadosti o invalidný dôchodok za obdobie od 01.10.2007 do 25.05.2009, ako aj rozhodnutie odporkyne číslo XXX XXX XXXX X-II z 25.06.2012, o priznaní invalidného dôchodku od 26.05.2009 pre 45 % mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je súladné so zákonom. Rozsudok krajského súdu preto podľa § 250ja ods.3 veta tretia O.s.p. v spojení s § 220 O.s..p. zmenil a obe rozhodnutia odporkyne podľa § 250q ods.2 O.s.p. potvrdil.

O náhrade trov konania odvolací súd rozhodol v súlade s 224 ods.1 v spojení s § 250l ods.2 a § 250k ods.1 O.s.p. a navrhovateľovi náhradu trov konania nepriznal vzhľadom na jeho neúspech v konaní; odporkyni náhrada trov nepatrí.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok